

יד מהרש"א

מסכת פסחים

פרק האשה

פז. עד צב.

ד' ניסן תשע"ד

מפתח

דף פז.....	3
תד"ה כאן ברדופה	3
רש"י ד"ה מצאתי כאן בהגה"ה	5
דף פח.....	6
תד"ה וכולן ששחטו.....	6
תד"ה לישא שפחה אינו יכול	7
דף פח:.....	8
תד"ה כופין את רבו.....	8
תד"ה במלך.....	9
דף פט.....	10
תד"ה ונייתי מותר ותד"ה ונטרחו ותד"ה הני מילי בדיעבד	10
תד"ה אלא אי אמרת דלא אמנינהו	14
דף פט:.....	15
תד"ה ומאחר דלא	15
דף צ.....	16
גמרא בעצים לצלייתו כ"ע ל"פ דכיון דתקנתא דפסח	16
דף צ:.....	17
תד"ה עד שיכלו.....	17
תד"ה בשמיני פשיטא.....	18
דף צא.....	19
תד"ה עשרה ואין יכולין לאוכלו	19
דף צא:.....	20
תד"ה איש ולא קטן	20
תד"ה איש זוכה ואין קטן זוכה	21
תד"ה ר' שמעון נמי סבר לה כרבי יוסי	23
דף צב.....	25
רש"י ד"ה אין מביאין	25
רש"י ד"ה מצורע שטבל וד"ה יבא עשה	26
תד"ה גבי פסח לא העמידו דבריהם	27
תד"ה טבול יום.....	28

דף פז.

תד"ה כאן ברדופה

בד"ה כאן ברדופה כו' ומכאן ואילך דקתני היינו ברגל שני ועדיין לא הגידה כו' עכ"ל ר"ל רגל ראשון להליכתה שברגל ראשון לא הלכה דאז הוא ספק וה"ה דהוי מצי למתני ברגל ראשון לחופתה ומיירי שכבר קודם הרגל הגידה שבחה בבית אביה וכמ"ש התוספות לעיל:

(1) משנה

(א) רישא

(i) שחט עלי' בעלה ושחט עלי' אביה תאכל משל בעלה

(ב) סיפא

(i) הלכה רגל ראשון לעשות בבית אביה תאכל במקום שהיא רוצה

(2) ברייתא

(א) רישא

(i) רגל ראשון אוכלת משל אביה

(ב) סיפא

(i) מכאן ואילך תאכל במקום שהיא רוצה

(3) בקיצור

ברייתא	משנה	
[רישא] אוכלת משל אביה	[סיפא] תאכל במקום שהיא רוצה	רגל ראשון
[סיפא] תאכל במקום שהיא רוצה	[רישא] תאכל משל בעלה	רגל שני ואילך

(4) גמרא

(א) משנה וברייתא לא סתרי אהדדי

(i) כאן ברדופה לילך לבית אביה

(ii) כאן באינה רדופה לילך לבית אביה

(5) תוספות – ביאור דגמרא לשיטת "אי נמי" דרבינו תם

(6) הקדמות

(א) הקדמה א'

(i) אשה שהלכה לבית אביה ברגל אוכלת משל אביה

(ii) במשנה וברייתא דנין אלו בשעת שחיטה רדופה אשה לילך לבית אביה ברגל שבא

(ב) הקדמה ב'

(i) אשה רדופה לילך לבית אביה ברגל להגיד שבחה שנמצאת שלימה בבית חמיה

(ii) לפעמים רדופה אשה להגיד שבחה אפילו לפני רגל ראשון לחופתה

(iii) אשה שהלכה לבית אביה נוקטין דכבר הגידה שבחה ושלא תהא רדופה עוד

(ג) הקדמה ג'

(i) ספק אלו רדופה אשה לילך לבית אביה ברגל ראשון לחופתה בגוונא דכבר הגידה שבחה לפני הרגל

(ii) אשה שלא הלכה לבית אביה ברגל ראשון לחופתה – ספק אלו רדופה לילך לבית אביה ברגל שני לחופתה להגיד שבחה

(iii) אין אשה רדופה לילך לבית אביה ברגל שני לחופתה באופן דכבר הגידה שבחה

(ד) הקדמה ד'

(i) אשה שרדופה לילך לבית אביה תאכל משל אביה

(ii) אשה שאינה רדופה לילך לבית אביה תאכל משל בעלה

(iii) אשה ספק רדופה לבית אביה תאכל במקום שהיא רוצה

(7) משנה עוסקת בהני גווני

(א) רישא – תאכל משל בעלה

(i) ברגל שני לחופתה כשאינה רדופה לילך לבית אביה מחמת שכבר הלכה לבית אביה ברגל ראשון ונוקטין אשר כבר הגידה שבחה

(ב) סיפא – תאכל במקום שהיא רוצה

(i) ברגל ראשון לחופתה וכבר הגידה שבחה לפני הרגל וספק אלו רדופה לילך לבית אביה

(8) ברייתא עוסקת בהני גווני

(א) רישא – תאכל משל אביה

(i) ברגל ראשון לחופתה כשרדופה לילך לבית אביה מחמת דאכתי לא הגידה שבחה

(ב) סיפא – תאכל במקום שהיא רוצה

(i) באשה שלא הלכה לבית אביה ברגל ראשון וספק אלו רדופה לילך לבית אביה ברגל שני לחופתה להגיד שבחה

(ii) מהרש"א מנמק דאלו תלך לבית אביה ברגל שני לחופתה אותו רגל יהי רגל ראשון להליכתה

(9) מהרש"א

(א) יכולין ג"כ לאוקמי' לסיפא דברייתא באופן דאוקמה לסיפא דמשנה דהרי אף באופן דסיפא דמשנה תאכל במקום שהיא רוצה

רש"י ד"ה מצאתי כאן בהגה"ה

בפירש"י בד"ה מצאתי כאן הגה"ה כו' ובעמוס לא כתיב אלא עוזיהו ומיהו מיכה כו' עכ"ל כתב מהרש"ל וגבי עמוס צ"ל דהתחיל לנבא בימי עוזיהו כו' וה"ה שנתנבא בכל הארבעה מלכים דומיא דהושע כו' עכ"ל. לא ידענא מי דחקו לכך דהא דקאמר דבפרק אחד שנתנבאו הד' נביאים היינו דבימי עוזיהו נתנבאו כלם וכ"ה לשון התוספות בימי עוזיהו נתנבאו ד' נביאים כו' ודקאמר לקמן שאין לך כל נביא ונביא שלא קיפח ד' מלכים כו' עכ"ל דלאו דוקא קאמר שאין לך כל נביא ונביא כו' דכמה נביאים מצינו שלא קיפחו ד' מלכים וה"נ לא קאי אעמוס ותו לא מידי ודו"ק:

(1) גמרא

(א) הושע נתנבא בימי עוזיהו יותם אחז יחזקיהו

(ב) אין לך כל נביא שלא קיפח ד' מלכים

(ג) ר' יוחנן

(i) הושע תחילה לארבעה נביאים שנתנבאו באותו פרק

(ii) ואלו הן הושע ישעיהו עמוס ומיכה

(2) רש"י בהגה"ה

(א) במיכה כתיב דלא התחיל להתנבא אלא בימי יותם בן עוזיהו ברם בתחלת מלכות יותם אכתי הי' עוזיהו בחיים אלא דנצטרע ואז התחיל מיכה להתנבא

(ב) נמצא אשר מיכה אכן נתנבא בימי ד' מלכים כדלעיל

(3) מהרש"ל

(א) בעמוס לא כתיב אלא דנתנבא בימי עוזיהו

(ב) ולא כוונה קרא אלא למימר דהתחיל להתנבא בימי עוזי' אבל בקושטא נתנבא נמי בימי יותם אחז וחזקי'

(ג) ולכן שפיר דמי הא דאמרו אשר אף עמוס נתנבא בימי ד' מלכים

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) מי דחקו לכך דלא כיוון ר' יוחנן אלא למימר אשר בימי עוזי' נתנבאו כולן וכן משמע מדברי תוספות בד"ה בימי עוזיהו

(ii) ודקאמר דאין לך כל נביא שלא קיפח ד' מלכים לאו דוקא דהרי כמה נביאים מצינו שלא קיפחו ד' מלכים והכי נמי לא קאי ר' יוחנן על עמוס

דף פח.

תד"ה וכולן ששחטו

[דף פח עמוד א] תוס' בד"ה וכולן ששחטו כו' קמ"ל אפילו סתמא כיון דשחטו אין כו' עכ"ל נראה דר"ל דלענין קטנים וכנענים לא אצטריך ליה למיתני כיון דאפילו במפרש אינן יכולין למחות אלא משום סיפא דחוץ מן האשה כו' אצטריך ליה למתני כיון דשחטו אין לך מיחוי גדול כו' וק"ל:

(1) גמרא

(א) ברייתא א'

(i) שוחט אדם לבנו ולבתו הקטנים אף אלו מוחין כנגדו

(ii) אבל שוחט לבנו ובתו הגדולים ולאשתו דיקא בגוונא דלא מוחין כנגדו

(ב) ברייתא ב'

(i) רישא

(1) וכולן ששחטו ושחט רבן עליהן צריכין לצאת בשל רבן

(ii) סיפא

(1) חוץ מן האשה ובנו ובתו הגדולים דשחיטתן חשיב כמחאה

(2) תוספות כבמאר במהרש"א

(א) רישא מוכן דלא מדובר אלא בבנו ובתו הקטנים דדיקא בסיפא מדובר באשתו ובנו ובתו הגדולים

(ב) השתא

(i) רישא לגבי בנו ובתו הקטנים פשיטא דהרי אף כשמפרשין מחאתן בהדיא מוכרחין לצאת בשל רבן

(ii) וברייתא לאשמועינן רבותא דסיפא אתיא לגבי אשתו ובנו ובתו הגדולים דהגם דלא מיחו בהדיא מכל מקום שחיטתן חשיב כמחאה ואין יוצאין בשל רבן

תד"ה לישא שפחה אינו יכול

בא"ד ואי לא תפסי א"כ בעילתו בעילת זנות ובהשולח כו' עכ"ל בתוס' פרק השולח דחו זה מדקאמר לישא שפחה אינו יכול כו' דמשמע אי הוה יכול לא הוה ניהוש לבעילתו בעילת זנות וכדקאמרי' ממזר נושא שפחה דהיינו בלא קדושין וק"ל:

בא"ד לא איכפת לי' באיסור דהא קנסיב ממזרת עכ"ל מלת ממזרת לחוד אין לו מקום כאן וצ"ל דהא קנסיב נתינה ועיין בביאור דבריהם בתוס' פ"ק דב"ב ובפ' השולח וק"ל:

(1) גמרא

(א) חציו עבד וחציו בן חורין

(i) לישא שפחה אינו יכול מצד חירות שבו ולישא בת חורין אינו יכול מצד עבדות שבו

(ii) וכופין את רבו לשחררו כדי שיוכל לעסוק בפרי' ורבי' ולקיים לא לתהו בראה לשבת יצרה

(ב) שים לב

(i) דמשמע דאלו הי' כולו עבד הי' יכול לקיים פרי' ורבי' בכך אשר ישא שפחה

(ii) ולא איכפת לן אשר אין קידושין תופסין בה ובעילתו בעילת זנות

(2) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) קשיא

(i) ישא ממזרת דהרי ממזרת מותרת לעבד וגם לחרורי דהיינו עבד ששוחרר

(ii) ואותו חציו עבד וחציו בן חורין עבד גמור הי' עד ששיחרר חציו וצד חירות שבו חרורי הוא

(ב) תירוצ

(i) אי קידושי חציו בן חורין תופסין בממזרת נעשתה אשת איש וצד עבדות שבו משתמש בצד אשת איש

(ii) ואי אין קידושי חציו בן חורין תופסין בה הרי בעילתו בעילת זנות

(3) המשך תוספות בפרק השולח מובא במהרש"א כאן

(א) קשיא

(i) ישאנה באיסור בלי קידושין

(ii) דהרי

(1) קבענו לעיל אשר כולו עבד שרי לישא שפחה הגם דבעילתו בעילת זנות

(2) ואף ממזר שרי לישא שפחה הגם דבעילתו בעילת זנות

דף פח:

תד"ה כופין את רבו

דף פח עמוד ב] בד"ה כופין כו' משום כששיחררה שמא לא תקיים כיון דלא מחייבא כו' עכ"ל ובפשיטות ל"ל כיון דשפחה לא מחויבת במצות פ"ו אין כופין את רבה אא"כ נהוג בה מנהג הפקר דהא לאו מטעם פ"ו קאמר אלא מטעם לשבת יצרה קאמר דכופין דהוי מצוה רבה ושבת יצרה שייך נמי באשה ולכך תירצו דלא תקיים שבת כיון דלא מחויבת במ"ע דפ"ו ודו"ק:

(1) גמרא במסכת גיטין

(א) חצי' שפחה חצי' בת חורין כופין רבה לשחררה היכא דנהגו בה מנהג הפקר

(2) תוספות

(א) קשיא כמבואר במהרש"א

(i) מובן דלא משחררין אותה לקיים פרי' ורבי' דהרי לא מיפקדא בפרי' ורבי'

(ii) אבל נכון אותו לשחררה כדי שתקיים לשבת יצרה אשר מצוה רבה זו אף לנשים נאמרה

(iii) ואמאי אמרו דלא משחררין לה אלא בנהגו בה מנהג הפקר

(ב) תירוץ

(i) משום דלא מיפקדא בפרי' ורבי' לא ברור לן דכשתצא לשיחרור תקיים שבת

תד"ה במלך

בד"ה במלך כו' ולא קפדי אם גדי ואם טלה אם שמן אם כחוש עכ"ל נראה מדבריהם דר"ל דה"ה בשחט ב' גדיים או ב' טלאים דבמלך ומלכה דיש להם רוב מעדנים אין ברירה דתרווייהו ניחא להו ולכך יאכל מן הראשון כו' אבל אחר דקפיד דלית ליה רוב מעדנים לא ידוע בהי ניחא ליה אם בכחוש אם בשמן אף שהוא אחרון ודו"ק:

(1) משנה

(א) עבד שהמנה רבו על גדי וטלה יאכל רבו מן הראשון

(2) גמרא

(א) קשיא

(i) הרי אין ברירה וספק אלו בשעת שחיטה דעת רבו על השני הי' ולכן אסורי תרווייהו

(ב) תירוץ

(i) במלך ומלכה איירי

(3) תוספות

(א) כלומר שיש להם רוב מעדנים ולא קפדי אם גדי אם טלה "אם שמן אם כחוש"

(4) מהרש"א

(א) רצונם לומר אשר שלא במלך ומלכה עבד שהמנה לרבו אפילו שני גדיים אסור רבו לאוכלן שאין לברר אלו כיוון רבו בשעת שחיטה לשמן או לכחוש

דף פט.

תד"ה ונייתי מותר ותד"ה ונטרחו ותד"ה הני מילי בדיעבד

[דף פט עמוד א] בד"ה ונייתי מותר כו' שיקדיש לשם מותר אם שלא היה תם דבזה לא היה טועה כו' עכ"ל הא ודאי דלפירש"י נמי איירי באומר ואם לאו יהיה זה פסח תחתיו } (מ"מ) { } {ד} לא היה התלמוד טועה במקדישו בתחלה לשם מותר פסח קודם שהקדישו לשם פסח ודו"ק:

בד"ה ונטרחו כו' וא"ת אכתי למאן דלא בעי עקירת שלמים לשם פסח כו' עכ"ל יש לדקדק ומאי קושיא דהא דאיכא מ"ד דלא בעי עקירה היינו אחר זמן פסח אבל קודם זמנו וכ"ש בזמנו לכ"ע ודאי דבעי עקירה כמ"ש התוס' בפ' תמיד נשחט דהכי מוכח התם ויש ליישב דהכי כשהפריש ב' פסחים ויצא כבר בא' מהם יש לדמותו לאחר זמנו דאינו עומד לעצמו שוב לפסח כלל ולא בעי עקירה ותירצו כיון דבזמנו הוא ואיכא איניש כו' וק"ל:

בד"ה ה"מ דיעבד וה"ה דאכולהו אמרי' הכי אסמיכה כו' וי"ל דטוב כו' ממה שיעשו רובן שלא כהוגן כו' עכ"ל ר"ל למאי דקאמר משום דקממעיש מאכילת שלמים ואתי לידי נותר וכן משום סמיכה היינו משום דלכתחלה הוא דביעבד לא מיעכבא וכן במתנו' בדיעבד כיפר במתנה א' ולא לכתחלה ומיהו קשה מ"ש בתירוצם דרובם יעשה שלא כהוגן כו' אמאי לא יעשו כולם סמיכה ומתנות ב' שהן ד' ובזריקה כשלמים דהשתא רובם יעשה כהוגן ודוחק לומר דכל הנהו מילי מעכבין בפסח ודו"ק:

(1) הקדמה א'

(א) מותר פסח משמעו בהמה שהוקדש לקרבן פסח אשר מאיזה טעם לא הקריבו אותו לקרבן פסח

(ב) מותר פסח נאכל ליום ולילה כפסח

(2) ברייתא

(א) חמשה שנתערבו עורות פסחיהן זה בזה ונמצא מום באחד מהן כולן יוצאין לבית השריפה ופטורין מלעשות פסח שני

(3) גמרא

(א) קשיא

(i) יביאו כל אחד בהמת חולין ויתנו אשר בהמה זה יהא שלמים אם הביאו מי שקרבנו תם ויהא קרבן פסח אם הביאו מי שקרבנו בעל מום הי'

(ב) תירוץ

(i) יכול להיות אשר קרבן זה בקושטא שלמים הוא אבל כיון דאנן חוששין אשר פסח הוא יהיו מוכרחים לדון בדין נותר של קרבן פסח לאחר יום ולילה ולא לדין נותר דשלמים לאחר שני ימים ולילה אחד

(ג) קושיית ונייתי מותר בלשון רש"י

(i) "מתחלתו יתנה עליו אם שלי תם הי' זה יהי' מותר פסח"

(4) תוספות

(i) שיטת רש"י לפי הבנת תוספות

- (ii) וניתי כל אחד בהמת חולין ויאמר
- (1) הריני מקדיש בהמה זה למותר פסח אם שלי תם הי'
 (2) והריני מקדיש בהמה זה לקרבן פסח אם שלי בעל מום הי'
- (ב) קשיא לרש"י
- (i) לא מסתבר דמקשן טעה למימר דשרי להקדיש תחלה למותרות
 (ג) אלא מוכרח דלא כרש"י
 (i) והכי הקשה מקשן
 (1) יקדישו בהמה לשם פסח
 (א) ואכן אם הראשון בעל מום הי' נעשה זה פסח ממש
 (ב) ואם תם הי' נעשה זה מותר פסח מאליו
- (5) מהרש"א ד"ה וניתי
- (א) לא כיוון רש"י למימר אשר תחלת תנאו היינו להקדיש לבהמה בתור מותר פסח
 (ב) אלא רש"י כיוון למהלך דלהלן אשר דומה למהלך תוספות חוץ מזה אשר רש"י מביא תחלה דיכול להיות אשר בהמה זו יהא מותר פסח ולאחר כך מביא רש"י דיכול להיות אשר בהמה זו יהא קרבן פסח
 (1) יקדישו בהמה לשם פסח
 (א) ואכן אם הראשון תם הי' נעשה זה מותר פסח מאליו
 (ב) ואם הראשון בעל מום הי' נעשה זה פסח ממש
- (6) המשך דגמרא
- (א) תירוץ
 (i) לא נעשה מותר פסח אלא היכא דהקדישו אותו לשם פסח ודאי ואחר כך ניתותר
- (7) עוד המשך דגמרא
- (א) קשיא כמבואר ברש"י
 (i) ונטרחו ונייתי מותר הפסח
 (ii) כלומר
 (1) יבקשו בערב פסח לקנות מן מוכרים מותר פסח שלהן
 (2) ויתנה כל אחד מהחמשה על שלו
 (א) אם דידי בעל מום הי' הרי זה פסח ראשון שלי
 (ב) אם דידי תם הי' הרי זה כמות שהיא מותר פסח
- (8) תוספות ד"ה ונטרחו
- (א) קשיא
 (i) איכא מאן דאמר אשר קרבן שהקדישו לשם פסח ולא הקריבו לפסח – דהיינו מותר פסח – לא בעי עקירה אלא נעשה שלמים מאליו

(ii) והיאך קאמרי לקוחות אשר אלו קרבן שלהם בעל מום הי' יצאו ידי חובת קרבן פסח במותר פסח זה אשר שלמים הוא

(9) מהרש"א

(א) קשיא על קושיות תוספות

(i) לפני זמנו ובתוך זמנו מודי כולי עלמא דבעי עקירה ואשר בלא עקירה אכתי יש לו דין קרבן פסח

(ב) תירוץ לבאר קושיית תוספות

(i) תוספות בקושייתן סבירא להו אשר לאחר שיצאו מוכרים ידי חובתן בקרבנות אחרים חשיב כאלו הוה לאחר זמנו ולא בעי עקירה

(10) המשך תוספות כמבואר במהרש"א

(א) תירוץ לקושיית תוספות

(i) הגם דמוכרים יצאו ידי חובתן

(1) מכל מקום חד מן הני לקוחות ישתמש בבהמה שלו לצאת ידי חובתו

(2) ולכן לכולי עלמא חשיב כזמנו דבעי עקירה

(11) המשך דגמרא

(א) הי לך ג' תירוצין דומיא להך דנותר לעיל לבאר טעמא דלא יתכן אשר הני חמשה יקנו מותר פסח וכו'

(i) תירוץ א'

(1) לא מצי למיעבד סמיכה כלשלמים דפסח לא בעי סמיכה

(ב) תירוץ ב'

(i) לא מצי למיעבד ב' מתנות שהן ד' כלשלמים דפסח לא טעון אלא מתנה אחת

(ג) תירוץ ג'

(i) לא מצי למיעבד זריקה כלשלמים דפסח בעי שפיכה

(ד) קשיא על תירוץ ג'

(i) מאי נפקא מינה והא תניא כל הניתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא

(ה) תירוץ

(i) לכתחלה מיהא אסור לעשות שפיכה לשלמים

(12) תוספות ד"ה הני מילי בדיעבד

(א) חלק א' כמבואר במהרש"א

(i) קושיית תוספות ותירוץ תוספות עולה נמי לנותר סמיכה ומתנות

(ii) דהגם דללכת בדרך פסח שרי בדיעבד מ"מ לכתחלה אין להן לנהוג בשלמים על פי דיני פסח

(ב) חלק ב'

(i) קשיא

(1) וכי בשביל ספק דלמא שלמים הוי יתחייב בכרת אותו דקרבנו בעל מום הי'

(ג) תירוץ

- (i) רובן הביאו קרבן פסח תם וקרבתם של עכשיו שלמים הוי
- (ii) מוטב דחד מנהון יחייב בכרת ורוב דלהון לא יעשו שלמים שלא כהוגן

(13) מהרש"א

(א) קשיא

- (i) ויעשו כולן סמיכה ומתנות כשלמים דרובן שלמים הן

(ב) תירוץ בדוחק

- (i) שלא כדין שלמים אשר בדיעבד שרי לעשותו כדין פסח
- (ii) פסח שעשאו כדין שלמים פסול אפילו בדיעבד

תד"ה אלא אי אמרת דלא אמנינהו

בד"ה א"א דלא אמנינהו כו' א"א ב דחשיב כאלו אמנינהו מעיקרא דאין צריכין מינוי כו' עכ"ל ובבנים קטנים איירי ומעיקרא דפריך ש"מ יש ברירה ה"מ לשנויי בפשיטות כדלעיל אר"ז שה לבית מ"מ אלא דקשיא לי' לתלמודא דלמה א"ל אבוהון הכי וקאמר כדי לזרזן כו' והכי איתא פ' אין בין המודר ע"ש:

(1) משנה

(א) האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים

(ב) זוכה הראשון ומזכה את אחיו עמו

(2) גמרא

(א) קשיא

(i) לכאורה לא המנה אב אלא לבן אשר בסוף יעלה ראשון

(ii) שמע מינה יש ברירה

(ב) תירוץ דר' יוחנן בגמרא דידן

(i) המנה אבוהון לכולן מחיים ולא קאמר "מי שיעלה ראשון" אלא לזרזן

(ג) תירוץ במסכת נדרים

(i) לא המנה אבוהון אף אחד

(ii) ומיירי בבניו קטנים דלא צריך לאימנינהו כיון ד"שה לבית אבות לאו דאורייתא"

(3) תוספות כמבואר במהרש"א

(א) גמרא דידן וגמרא בנדרים לא פליגי

(ב) דאכן אף בגמרא דידן לא המנה אף אחד

(ג) אלא דבבניו קטנים מיירי וחשיב כאלו המנה כולן מאחר דשה לבית אבות לאו דאורייתא

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אם כן כשהקשו בגמרא דיש ברירה אמאי לא תרצו דמשנה בבניו קטנים מיירי וחשיב כאלו המנה כולן

(ב) תירוץ

(i) אין הכי נמי דכיוונו בגמרא לתרץ ככה

(ii) אלא דראשית איצטריך להו לפרש דאף על גב דכולן מנוין חשיבי מכל מקום אמר אבוהון "מי שיעלה ראשון" כדי לזרזן

דף פט:

תד"ה ומאחר דלא

[דף פט עמוד ב] בד"ה ומאחר דלא כו' אא"ב דעשייתו מועלת א"ש דקנסינן ליה כו' עכ"ל פי' לדבריהם דאי עשייתו מועלת א"ש דקנסינן למוכר שיפסיד מעותיו שיפלו לנדבה כדי שלא ירגיל לעשות כן (לקנות) [למכור] קרבנות (של אחר) [לאחר] אבל כיון דלא עשה ולא כלום אמאי קנסינן ליה ומשני דמ"מ קנסינן ליה ר"ל לקונה כמו שפירש"י וק"ל:

(1) ברייתא

(א) המוכר עולתו ושלמיו לא עשה ולא כלום ומעות כל שהן יפלו לנדבה

(2) גמרא כמבואר בתוספות ומהרש"א

(א) קשיא

(i) לכאורה קנסינן למוכר אשר מעותיו יפלו לנדבה

(ii) ברם כיון דלא עשה ולא כלום הרי עולתו ושלמיו של מוכר אכתי של מוכר הן ולוקח הוא דהפסיד מעותיו

(ב) תירוץ כמבואר ברש"י ד"ה אמר רבא קנסא

(i) אכן ללוקח הוא דקנסינן דלא ליקני זימנא אחריתי עולה ושלמים דאחר

דף צ.

גמרא בעצים לצלייתו כ"ע ל"פ דכיון דתקנתא דפסח

[דף צ עמוד א] גמרא בעצים לצלייתו כ"ע ל"פ דכיון דתקנתא דפסח כו' מיהו אי לאו קרא מהיות משה ה"א דלאו כפסח דמי וכה"ג כתבו התוס' לקמן ונראה דלהך לישנא לכ"ע החייהו לשה קנה צרכיו מן המעות ופליגי רבי ורבנן איזה דבר מקרי צרכיו דכגוף פסח הוא וק"ל:

(1) ברייתא כמבואר במהרש"א

(א) אם ימעט הבית מהיות משה

(i) רבנן דרשי החייהו לשה – כלומר יקח מעות משכינו וימננו על פסחו ויקנה מן המעות צרכי פסח שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהן

(ב) רבי פליג עלייהו דרבנן

(2) גמרא – מחלוקת דרבנן ורבי

(א) איכא מאן דס"ל דככה פליגי רבנן ורבי

(i) רבנן אית להו דשרי לקנות בהני מעות עצים לצליית פסח דצורך גופו דקרבן פסח הן דהרי גופו דקרבן פסח נצלה בהני עצים

(ii) ורבי מוסיף דשרי נמי לקנות מצה ומרור וכו' דאינן כל כך צרכי גופו דקרבן פסח

(3) מהרש"א לביאור דגמרא

(א) אף לצליית עצים איצטריך למיסמך על דרשה דהחייהו לשה

(i) דהרי עצים לאו גופו דקרבן ממש הוה אלא מצרכיו דקרבן הוה

(ii) ואיצטריך קרא למילף לצרכיו דכגופו דפסח הן דדעתו לכך ולכן על מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהן כמו דאיתא בתד"ה החיהו עצמך בשה לשיטה אחרת לרבי אשר פרטים שלה אינן מענייננו

(iii) ולא פליגי רבי ורבנן אלא איזהו דברים "צרכיו" מיקרי דכגוף הפסח הויין מחמת דדעתן לכך

דף צ:

תד"ה עד שיכלו

[דף צ עמוד ב] תוס' בד"ה עד שיכלו כו' ואי הוה אמרי' שמכל מעות שבשופר קונה קינין יחד כו' עכ"ל ומטעם דיש ברירה הוה א"ש וק"ל:

(1) גמרא

(א) יולדת מחוסר כפורים מציא לקנות קן של ב' עופות בכך שתמסור מעות לבית דין של כהנים אשר נותנין מעות לשופר ומהן קונין קינין ליולדות הרבה

(2) תוספות

(א) קשיא כמבואר במהרש"א

(i) השתא

(1) אלו כהנים קונין כל הקינין לכל היולדות מן מוכר אחד יכול להיות אשר אירע שמעות של אשה אחת אכן השתמשו לקנות לב' עופות בקן שמקריבין כהנים לצורכה

(2) ועל סמך ברירה נקטינן דבקושטא אירע ככה

(ii) ברם

(1) אם קנו כהנים לקינין מן הרבה מוכרים ויכול להיות אשר מעות לעוף אחד של אשה נתנו כהנים למוכר אחד ומעות לעוף שני של אשה זו נתנו כהנים למוכר אחר

(2) אנן סהדי דאין למנקט אשר אירע אשר ב' עופות של קן אשה זו נקנו במעותי'

(3) ואין לסמוך על ברירה במקום אנן סהדי

תד"ה בשמיני פשיטא

בד"ה בשמיני פשיטא אמתני' דקתני זב שוחטין עליו בח' ליכא למפרך כו' עכ"ל ר"ל
אמתני' דזב וה"ה אמתניתין דזבה גופה דקתני בסיפא והזבה שוחטין עליה בח' ואהא תירצו
דבמתניתין משום אגב רישא קתני לה בזב משום ב' ראיות דברישא וכן בזבה משום אגב
שומרת יום כנגד יום ולא פריך פשיטא אלא אברייתא דלא תני בה אלא הך מלתא לחודה
והזבה שוחטין עליה בח' וק"ל:

דף צא.

תד"ה עשרה ואין יכולין לאוכלו

[דף צא עמוד א] בד"ה עשרה ואין יכולין לאוכלו כו' בהא מודה אפי' רבי יהודה כו' עכ"ל לעיל אמתניתין דקתני נמי בכה"ג אפילו חבורה של מאה שאינן כו' ה"ל למימר הכי דמודה בהא אפילו ר"י כו' ואפשר דלמתניתין ודאי משמע דלאו אסוקי מלתא דרבי יוסי היא אלא סתמא היא אתיא ככ"ע וכההיא דקתני נמי בסיפא ואין עושין חבורת נשים כו' דאתי ככ"ע כדמוכח לקמן אבל בברייתא הוה משמע דאסוקי מלתא דרבי יוסי היא ולכך הוצרכו למימר דאינו כן אלא דר"י מודה מדקתני לעיל {להך דמאה וכו'} סתמא דמתני' {ומפרשי תוספות טעמא} שלא יביאוהו לידי פסול וק"ל:

(1) משנה

(א) חלק א'

(i) אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי ר' יהודה ור' יוסי מתיר

(ב) חלק ב'

(i) ואפילו חבורה של מאה אנשים שאינן יכולין לאכול כזית אין שוחטין עליהן

(ג) חלק ג'

(i) ואין עושין חבורות נשים עבדים וקטנים

(2) ברייתא

(א) חלק א'

(i) אין שוחטין את הפסח על היחיד דברי ר' יהודה

(ב) חלק ב'

(i) ור' יוסי אומר יחיד ויכול לאכול שוחטין עליו

(ii) עשרה ואין יכולין לאכול אין שוחטין עליהן

(3) תוספות ד"ה עשרה

(א) ר' יהודה מפני שלא יביאוהו לידי פסול אית ל' כר' יוסי בחלק ב' דברייתא דאוסר עשרה וכו'

(ב) משמעות של "לא יביאוהו לידי פסול" אינה מעניינת

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) אמאי לא קבעו תוספות כמו כן לגבי חלק ב' במשנה לגבי מאה וכו'

(ב) תירוצ

(i) במשנה משמע דהך דר' יוסי מתיר קאי דיקא על חלק א' ואשר חלק ב' דאוסר במאה וכו' נאמרה

בסתמא לכולי עלמא מטעם שלא יביאוהו לידי פסול כעין חלק ג' דמשנה דמשמע בגמרא להלן דנאמרה לכולי עלמא

(ii) משא"כ בברייתא דקתני בהדיא אשר חלק ב' ר' יוסי אמרה ולכן הוצרכו תוספות לפרש דר'

יהודה מודה בה לר' יוסי דומיא דחלק ב' דמשנה דאתיא לכולי עלמא

דף צא:

תד"ה איש ולא קטן

[דף צא עמוד ב] בד"ה איש ולא קטן כו' ובפ' מי שהיה משמע דנפקא לן מקרא אחריו כו' עכ"ל דבריהם אינן מובנין לי דר' נתן הוא דסבר הכי דשני תשלומין דראשון הוא אבל הכא רבי יוסי ע"כ כו' ס"ל כפירש"י ותוס' ואליביה שני רגל בפני עצמו הוא ושפיר אצטריך ליה לר"י למעט מאיש קטן שהגדיל בין ב' פסחים מיהו רבי לקמן ס"ל דקטן שהגדיל בשני חייב דרגל בפני עצמו הוא ולא ממעט לי' מאיש וק"ל:

(1) גמרא כמבואר בתוספות

(א) ר' יוסי קסמ"ך על "איש ולא קטן" למילף אשר קטן שהגדיל בין שני פסחים אינו חייב לעשות פסח שני מחמת דשני אינו רגל בפני עצמו אלא תשלומין ראשון הוא ובשעת ראשון אכתי לא הגדיל קטן זה

(2) הקדמה להמשך תוספות

(א) ברייתא דף צג.

(i) קטן שהגדיל בין שני פסחים

(1) רבי – חייב לעשות פסח שני דקרא "כי קרבן ד' לא הקריב" אפסח שני קאי והוה רגל בפני עצמו

(2) ר' נתן – פטור מלעשות פסח שני דקרא "כי קרבן ד' לא הקריב" לאו בפסח שני משתעי דשני תשלומין דראשון הוא ואינו רגל בפני עצמו

(3) תוספות

(א) קשיא

(i) אמאי אצטריך ר' יוסי בסוגיא דידן למיסמך על "איש ולא קטן"

(4) מהרש"א

(א) קשיא לקושיית תוספות

(i) מבואר ברש"י ד"ה דכתיב דר' יוסי כרבי סבירא לי' אשר "כי קרבן ד' לא הקריב" אפסח שני קאי כדרכי דהוה רגל בפני עצמו

(ii) ומובן דאצטריך ר' יוסי "איש ולא קטן" למילף דמכל מקום קטן שהגדיל פטור מפסח שני

(ב) אגב תדע דרבי גופי' לא דריש "איש ולא קטן" ואכן ס"ל דקטן שהגדיל חייב לעשות פסח שני

תד"ה איש זוכה ואין קטן זוכה

בד"ה איש זוכה כו' וכ"ת מהכא קי"ל דאין שליחות כו' עכ"ל ק"ק דודאי למאי שכתבו התוס' לעיל לפי סוגיא דהכא דשליחות נפקא לן מדר"י בן קרחה דכתיב ושחטו את הפסח כל קהל וגו' ולא אימעיט מיניה קטן אצטריך איש שה למעט קטן מזכייה מטעם שליחות אבל לפי הסוגיא דהתם דבפ"ב דקדושין דיליף שליחות מאיש שה הא אימעיט קטן משליחות ול"ל הא דרבי יצחק למעט קטן מזכייה מאיש לפי אכלו הא כיון דאין לו שליחות אין לו זכייה דזכייה מטעם שליחות הוא ויש ליישב בדוחק ודו"ק:

(1) גמרא

(א) מ"ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית" יליף ר' יצחק דאיש זוכה לאחרים מטעם שליחות ואין קטן זוכה לאחרים

גמרא דידן לר' יצחק	ויקחו להם איש שה לבית אבות	קטן אין לו זכי' לזכות לאחרים

(2) תד"ה אי נימא

(א) קשיא

(i) בקידושין דף מב. יליף דאין קטן זוכה לאחרים מאיש לפי אכלו תכוסו

גמרא דידן לר' יצחק	ויקחו להם איש שה לבית אבות	קטן אין לו זכי' לזכות לאחרים
קידושין	איש לפי אכלו תכוסו	קטן אין לו זכי' לזכות לאחרים

(ב) תירוץ

(i) בגמרא דידן

(1) כבר ילפי שליחות בין לגדול בין לקטן מדר' יהושע בן קרחה דכתיב "ושחטו את הפסח כל קהל עדת ישראל"

(2) והלכך מופנה "ויקחו להם איש" למעט זכי' דקטן לאחר

(ii) התם

(1) ילפי שליחות מויקחו להם איש שה לבית אבות

(2) הלכך מוכרח למילף דקטן אינו זוכה לאחרים מאיש לפי אכלו

שליחות	קטן אין לו זכי' לזכות	
גמרא דידן לר' יהושע בן קרחה	ושחטו את הפסח כל קהל עדת ישראל	
גמרא דידן לר' יצחק	ויקחו להם איש שה לבית אבות	
קידושין	ויקחו להם איש שה	
קידושין	איש לפי אכלו תכוסו	

(3) מהרש"א

(א) קשיא

(i) קבענו דסוגיא דידן מילף שליחות אפילו לקטן מן "ושחטו את הפסח כל קהל עדת ישראל"

(1) ולכן מובן דאיצטריך ויקחו להם איש למילף דהגם דיש שליחות לקטן מ"מ לא מצי סמיך על הך שליחות לזכות לאחרים

(ii) מה שאין כן בגמרא בקידושין

- (1) דילפי שליחות מויקחו להם איש שה לבית אבות וממילא אימעוט קטן משליחות כל עיקר
- (2) וכיון דזכי' מטעם שליחות אתיא תיקשי אמאי איצטריך לאיש לפי אכלו למילף דקטן אינו מזכה לאחרים

תד"ה ר' שמעון נמי סבר לה כרבי יוסי

בד"ה ר"ש נמי סבר לה כר"י תיממה כו' עכ"ל למאי דסבר הכא דר"ש כר"י ס"ל ניהא דהוצרך לשנויי הכא א"כ נכתוב רחמנא לפי אכלו כו' אבל התם בפ"ב דקידושין קשה דפריך נמי כי הכא ומשני דס"ל אין שוחטין פסח על היחיד אמאי לא משני כי הכא אפילו לר' יוסי ודו"ק:

(1) ברייתא דף צא.

ר' יהודה	במת יחיד בלא תעשה אין שוחטין את הפסח על היחיד	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד דתרתי שמעית מינה
ר' יוסי א' לגבי במת יחיד	במת יחיד בלא תעשה שוחטין את הפסח על היחיד	במת יחיד בלא תעשה מדכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד וסמך על איש לפי אכלו שלא למידרש עוד דר' יהודה דאין שוחטין את הפסח על היחיד אלא דינא דשוחטין על היחיד
ר' שמעון א' לגבי במת יחיד	במת יחיד בלא תעשה	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד
ר' שמעון ב' לגבי אשה	אין שוחטין על אשה	דכתיב איש לפי אכלו
ר' יוסי ב' לגבי אשה	שוחטין על אשה	דכתיב במכסת נפשות ואפילו אשה

(2) גמרא

(א) קשיא

- (i) כיון דר' יוסי כר' שמעון סבירא לי' אשר במת יחיד בלא תעשה
(ii) מסתבר אשר ר' שמעון כר' יוסי סבירא לי' אשר "איש לפי אכלו" אתיא למילף דשוחטין את הפסח על היחיד ודלכן לא מופנה למילף דאין שוחטין על האשה

(iii) ותיקשי הא דר' שמעון ב' אית לי' דאין שוחטין על האשה מחמת דכתיב איש לפי אכלו

(ב) תירוץ דגמרא דידן

- (i) "לפי אכלו" גרידא סגי למילף דשוחטין את הפסח על היחיד
(ii) ומהא דכתיב נמי איש יליף ר' שמעון דאין שוחטין על האשה

ר' יהודה	במת יחיד בלא תעשה אין שוחטין את הפסח על היחיד	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד דתרתי שמעית מינה
ר' יוסי א' לגבי במת יחיד	שוחטין את הפסח על היחיד במת יחיד בלא תעשה	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד וסמך על איש לפי אכלו שלא למידרש כו' יהודה דאין שוחטין את הפסח על היחיד
ר' שמעון א' לגבי במת יחיד	שוחטין את הפסח על היחיד במת יחיד בלא תעשה	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד וסמך על איש לפי אכלו שלא למידרש כו' יהודה דאין שוחטין את הפסח על היחיד
ר' שמעון ב' לגבי אשה	אין שוחטין על אשה	וסמך על איש לפי אכלו למילף דאין שוחטין על האשה
ר' יוסי ב' לגבי אשה	שוחטין על אשה	במכסת נפשות ואפילו אשה

(ג) תירוץ דגמרא במסכת קידושין

- (i) לא מוכרח דר' שמעון כר' יוסי ס"ל אשר שוחטין את הפסח על היחיד

(ii) דבקושטא ר' שמעון אית לי דאין שוחטין את הפסח על היחיד כר' יהודה דתרתני משמע מינה מהא דכתיב לא תזבח את הפסח באחד

(iii) ולכן מופנה איש לפי אכלו למילף דאין שוחטין על האשה

ר' יהודה	אין שוחטין את הפסח על היחיד במת יחיד בלא תעשה דתרתני שמעת מינה	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד
ר' יוסי א' לגבי במת יחיד	שוחטין את הפסח על היחיד במת יחיד בלא תעשה	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד וסמין על איש לפי אכלו שלא למידרש כר' יהודה דאין שוחטין את הפסח על היחיד אלא דינא דשוחטין על היחיד
ר' שמעון א' לגבי במת יחיד	אין שוחטין את הפסח על היחיד במת יחיד בלא תעשה	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד וס"ל כר' יהודה דאין שוחטין את הפסח על היחיד דשמעת מינה תרתני
ר' שמעון ב' לגבי אשה	אין שוחטין על אשה	וניחא דאיש לפי אכלו מופנה למילף דאין שוחטין על האשה
ר' יוסי ב' לגבי אשה	שוחטין על אשה	במכסת נפשות ואפילו אשה

ד) בדרך אגב תדע אשר תוספות מקשין אמאי לא מתרצי בסוגיא דידן כבמסכת קידושין

(3) מהרש"א

א) קשיא

(i) לפי שיטת גמרא בקידושין אשר ר' שמעון ס"ל כר' יהודה דאין שוחטין את הפסח על היחיד

(ii) אמאי לא קאמרי בגמרא דאף ר' יוסי כר' שמעון ס"ל אשר אין שוחטין את הפסח על היחיד

ר' יהודה	אין שוחטין את הפסח על היחיד במת יחיד בלא תעשה	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד דתרתני שמעת מינה
ר' יוסי א' לגבי במת יחיד	אין שוחטין את הפסח על היחיד במת יחיד בלא תעשה	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד ולא דריש איש לפי אכלו כל עיקר ולכן ס"ל כר' יהודה דאין שוחטין את הפסח על היחיד
ר' שמעון א' לגבי במת יחיד	אין שוחטין את הפסח על היחיד במת יחיד בלא תעשה	דכתיב לא תוכל לזבח את הפסח באחד ולא דריש איש לפי אכלו לדהכי ולכן ס"ל כר' יהודה דאין שוחטין את הפסח על היחיד
ר' שמעון ב' לגבי אשה	אין שוחטין על אשה	וניחא דאיש לפי אכלו מופנה למילף דאין שוחטין על האשה
ר' יוסי ב' לגבי אשה	שוחטין על אשה	במכסת נפשות ואפילו אשה

דף צב.

רש"י ד"ה אין מביאין

[דף צב עמוד א] בפרש"י בד"ה אין מביאין כו' ובד"ה דרך כו' מילת זכריו ועבדיו כו' וליכא למימר משום כרת דערל זכר כו' וקטן לאו בר כרת הוא עכ"ל ר"ל דליכא לפרושי בלאו פסח משום כרת דערל דהא מילה גופיה אינו דוחה שבת אלא בקטן בן ח' ולא בר כרת לא הוא ולא אביו אבל ערל גדול דבר כרת הוא מילה גופה אינו דוחה שבת וליכא לפרושי נמי בערל גדול ומשום פסח דמילתו מעכבת כדאמרי' בפ' א"ד ערל שלא מל בע"פ ענוש כרת משום פסח היינו דוקא בע"פ שחל בחול אבל בע"פ שחל בשבת אף על פי שהערל הוא בכרת משום פסח אינו דוחה שבת כמו שאינו דוחה שאר שבתות אף על פי שהוא בכרת דלאו מילה בזמנה הוא אבל מילת זכריו ועבדיו איירי בזמנו דהיינו בח' ושפיר דוחה המילה שבת ומשום כרת דפסח לא העמידו דבריהם מלהביאו דרך תצירו כו' ודו"ק:

(1) גמרא

(א) אסור לטלטל איזמל בשבת דרך רשויות דרבנן דהעמידו רבנן דבריהם במקום כרת

(2) רש"י כמבואר במהרש"א

(א) מדובר בכרת דפסח במי שיש לו זכר קטן למול בזמנו בשבת והני רשויות דרבנן מעכבין אותו מלהביא קרבן פסח

(ב) שאלה

(i) מהיכי תיתי

(ii) דלמא משתעי בכרת דמילה לערל גופי' בכל שבתות השנה

(ג) תשובה

(i) לא יתכן

(ii) דאף מילה גופה דוחה שבת דיקא לקטן בזמנו בן שמונת ימים ובאותו אופן ליכא כרת דמילה בין דוחה מילה לשבת אף על גב דלאו בר כרת לא לקטן ולא לאביו

(iii) ואינו דוחה שבת לגדול הגם דהרי הוא בכרת דמילה

(ד) שאלה

(i) דלמא משתעי בכרת דפסח לערל גופי'

(ה) תשובה

(i) אף מדאורייתא לא דחי כרת דפסח לאיסור שבת לגדול

(ii) כמו שאר שבתות דדין כרת דמילה לא דוחה שבת

(iii) ולא משתנה דינו מחמת דאיכא נמי כרת דפסח

רש"י ד"ה מצורע שטבל וד"ה יבא עשה

בד"ה מצורע שטבל כו' ובד"ה וראה כו' וטובל לקריו דלצרעתו טבל מאתמול כו' עכ"ל היינו טבילה דאורייתא {ד} לא בעי אלא לקריו ולא לצרעתו שכבר טבל מאתמול אבל טבילה דרבנן בעי נמי לצרעתו דמחוסר כפורים בעי טבילה לקודש כפרש"י במתניתין וק"ל:

בד"ה יבא עשה כו' אף על פי שענוש כרת כו' והתירו הכתוב דכתיב לפני ה' הותרה לו אף לקריו עכ"ל ואין להקשות לפי זה מה"ט בלא עשה דפסח שיש בו כרת נמי יכנס טבול יום זה להר הבית כיון דע"כ הותר לצרעתו הותר נמי לקריו די"ל דמחוסר כפורים א"א בע"א ליכנס ידיו לפני ה' אבל טבול יום אפשר לתקן להמתין עד למחר שיהיה לו הערב שמש לטבו"י וק"ל:

תד"ה גבי פסח לא העמידו דבריהם

תוס' בד"ה גבי פסח לא כו' משום דיש קדשים דמצותן נמי עוברת כגון תודה כו' עכ"ל מיהו לקמן גבי בית הפרס דמחלק בין עושי פסח לאוכלי תרומה משום דלא העמידו דבריהם במקום כרת קשה אמאי לא קאמר דפסח מצוה עוברת משא"כ אוכלי תרומה שיכול להמתין ולהקיף יום או יומים עד שיגיע לתרומה ואוכלה כפרש"י לקמן ויש ליישב ודו"ק:

(1) גמרא

(א) רבנן העמידו דבריהם במקום עשה שלא לאכול קדשים באנינות דלילה

(ב) אבל לא העמידו דבריהם במקום כרת שלא לאכול קרבן פסח באנינות דלילה

(2) תוספות

(א) קשיא

(i) לימא בפשיטות דשאני קדשים מפסח דבקדשים אינה מצוה עוברת דשרי באכילה למחר משא"כ פסח דמצוה עוברת היא דלא שרי לאוכלה אלא בליל ט"ו ניסן

(ב) תירוצין

(i) אף בקדשים יכול להיות מצוה עוברת כגון כשהקריב תודה בו ביום דאינו נאכל אלא לאותו יום וליל אנינות שלו

(3) גמרא להלן

(א) בבית הפרס נמי לא העמידו חכמים דבריהם במקום כרת

(i) דפסח דבכרת הוא מהלכין בבית הפרס על ידי בדיקה

(ii) משא"כ לתרומה דאינה בכרת העמידו חכמים דבריהם וצריך להקיפו לבית הפרס ולילך בדרך אחרת

(4) מהרש"א

(א) קשיא

(i) הכא בטיב ליקשי

(ii) דלימא דשאני תרומה מפסח דבתרומה אינה מצוה עוברת דמצי אכיל לאחר שמקיפו לבית הפרס משא"כ פסח דמצוה עוברת היא

תד"ה טבול יום

בד"ה טבול יום כו' וי"ל דטמא מת אפילו בחיל גזרו כו' עכ"ל וחצר החדשה לא משמע חיל אלא עזרת נשים דקרי לה חצר בקרא ויביאני אל החצר החיצונה וק"ל:

בא"ד ולא נקט טבול יום דשאר טמאים רבותא נקט כו' עכ"ל ר"ל דשאר טמאים היינו טבול יום דטמא מת וטמא שרץ דמדאורייתא מותרין ליכנס למחנה לוייה כדאמרינן פרק א"ד ולא ידענא מהיכא פסיקא להו טבול יום דטמא מת ושרץ נמי גזרו בהו דלא יכנסו לעזרת נשים דאימא דלא גזרו אלא בטבול יום דקרי וזב משום דהטמא גופיה אסור בכל מחנה לוייה אבל טמא מת ושרץ דמותרין במחנה לוייה מדאורייתא לא גזרו בטבול יום דידהו כדמשמע מהך דמתניתין דכלים דלא גזרו אלא בטמא מת גופיה ודו"ק:

***

הדרן עלך האשה